

Revista

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL
 Pe un an Lei 200.—
 Pe un jumătate an Lei 100.—
 Autorități și instituțiuni Lei 500.—
 In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
 LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
 CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
 Cluj, Strada Regina Maria No. 36.
 Telefon 7-60.

Discursul Dnului Iuliu Maniu

Facem parte dintr-o generație care din fericire n'a crescut în seră, cunoscând de timpuriu plăcerile luptei pentru afirmarea unor crezuri plămădite din suferințele mulțimii, din izvorul aceluși nesecat tezaur de energie populară, exploatat veacuri de-arândul de-atâția latifundiați ingrați autohtoni și străini și deaceia acțiunile noastre politice poartă întotdeauna pecetia nestearsă a idealului moral, singurul temei legitim pentru conducerea destinului unei națiuni. Pentru noi consultările populare n'au fost prilejuri de simple exerciții dialectice, de întreceri spirituale și de elucubrații programatice sămănate cu iluzii de nesfârșită prosperitate, menite să pună în mișcare întreaga orhestrie a instinctelor răzvrătite de mizerie și chin, ci contactul permanent aproape cu masele, a avut totdeauna valoarea un act solemn, de sinceră mărturisire a telurilor noastre apropiate și îndepărtate, care nici odată nu pot fi concretizate în împliniri durabile fără asentimentul masselor guvernate. Voința obștei singură, în momentele hotărâtoare și chiar în împrejurări obișnuite, legitimează și ridică pe planul valorilor morale orice acțiune politică. Acesta este rezumatul condensat al gândirii noastre politice. Dacă în viața noroadelor privite în ansamblul lor, scrutate în lumina tradițiilor și așezările lor geografice cât și în relațiunile dintre ele, eticul nu coincide cu politicul, apoi în ceiace privește viața internă a fiecărui grup etnic organizat, aceste două coordonate ale spiritului uman se împletește armonice formând un tot indisolubil. Și noi simțim fierul sacru în fața sublimului încorporat în marea operă de artă, și noi apreciem acele realizări singulare desprinse din nebuloasa conștiinței colective, dar reconfortantele elipe de liniște în care se proiectează mărite aspectele egoiste ale sufletului insului, acele caracteristici care-l definesc și-l diferențiază de grup, se topesc în marea unitate colectivă în momentul când părăsind turnul de ivoriu, intrăm în planul vieții politice. Mentalitatea noastră se încorporează în tradiția politică a Ardealului. Ținutul de dincoace de munți se defintește prin geniul lui colectiv. Conducătorii mulțimilor de aici au fost frământați mereu de-aceleștel: emanciparea acestor mulțimi prin ascensiunea lor economică, politică și culturală. Acest scop suprem a fost firul roșu care a legat generațiile într-o impresionantă solidaritate. Această structură sufletească explică îndeajuns solidaritatea tineretului ardelean cu bătrânii conducători oțeliți în lupte grele, purtătorii făcliei aceluiaș ideal pe care îl transmit tinerelor generații. Acest ideal, generator de viață românească, este faptul primordial care ne leagă și solidarizează cu dl Iuliu Maniu. În discursul dela Bădăcin dl Iuliu Maniu fixează fizionomia politică a Ardealului arătând nu numai solidaritatea ge-

nerațiilor în timp, dar și tendințele și împlinirile conducătorilor politici Ardeleni, care au consolidat unitatea sufletească a tuturor Românilor, creind cel mai puternic instrument de apărare a ordinii democratice și libertăților cetățenești. „Țaria partidului național a fost din vechi timpuri, că în jurul lui s'au știut grupa strâns unite toate generațiile, tineri și bătrâni, orășeni și țărani. Așa se explică succesul nostru. Și tot așa se explică că în 1948 alături de tribuni cu plele cărunte au stat Șaguna, Leményi și alții în plină vârstă bărbătească, Bărnuțiu și tineri ca Avram Iancu. S'a întâmplat apoi, ca alături de Dr. Rațiu, Gheorghe Pop de Băsești, A. C. Popoviciu, Mocioni, Brediceanu și Braniste în plină etate bărbătească și tineri ca Vaida, Aurel Vlad și eu la 20 de ani.

Această solidaritate a tuturor generațiilor, a dat rezultate extraordinare, pentru partid și pentru neamul românesc, căci după două mii de ani și două revoluții sângeroase a știut să reinstăpânească dominația romană în Dacia Superioră, să realizeze unitatea națională; iar în 1928 după ce partidul național a fuzionat pentru totdeauna cu partidul lui Ion Mihalache, a putut să întronizeze pentru prima dată voința obștească a poporului român în întreaga Daco-Romania. Dacă vrodată a fost nevoie de vigoarea tineretului, de această vigoare se simte azi mai multă nevoie în împrejurările de față.

Triumful partidului național-țărănesc în 1928, a însemnat și triumful constituționalismului în România. Micii satrapi orientali, care reușiseră să traducă în alevărate uzuri constituționale moravurile de fanar păreau a fi lichidați în elipa în care poporul a putut să-și spună cuvântul liber și cu respectul legilor țării. Dar scurta guvernare național-țărănistă n'a fost decât un mic intermezzo constituțional. Vechii gospodari se temeau că vor uita prin neuz exercițiile în domeniul așa de plăcut al ilegalității corsetul strâmt al formulilor legale fiind opiedică serioasă pentru experiențele lor lucrative. Și s'au așezat la lucru. Democrația românească trebuia să realizeze în 2½ ani paradisul pământesc sub sancțiunea desființării. Ar fi fost prea mare revoluția ca Statul român să-și schimbe structura concretă, fără o revenire oricât de scurtă la tradiție. Numai că astăzi gluma de-a puterea, jocul facil cu instituțiile fundamentale ale societății și Statului român, nesocotirea samavolnică a acelor elementare principii de viață publică care constituiesc osatura uni stat civilizată, pot avea consecințe incalculabile.

Constituția nu este ca o haină pe care o îmbraci la vreme rea, o simplă supapă de siguranță, în momentele critice, ci valoarea ei constă în trăirea ei permanentă, în semnificația pe care o capătă în con-

știința acelorora chemați s'o aplice și s'o execute.

„Astăzi națiunea este lipsită de drepturile constituționale. Ea este tratată ca minoră. Ne găsim pe pragul falimentului economic și moral. Vedem anarhizarea spiritelor, învrăjirea provinciilor; și în mormurul dezagregării care pare că se apropie, abia se aude glasul conștiinței naționale una și nedespărțită. Națiunea este în mijlocul unor îngrijorătoare frământări sociale și economice, fiind condusă de e mână de oameni fără pregătire, fără înțuițe și fără focul sacru al inspirației.

Statul român este prins între sloiurile de gheață ale neîncrederii Statelor, care și ele privesc cu neîncredere unul la altul și toate cuprinse de aceeași neîncredere față de desfășurările sociale și economia ale zilei de mâine.

Este prezentarea succintă a configurației prezentului politic, rezultat nu numai al întâmplărilor care seapă controlului voinței noastre, ci și al greșelilor politice comise în disprețul realităților. Nu se pot rezolva gravele probleme care se pun, prin cinism și prin cea ușoară vivacitate polemică scăpărătoare de inteligentă și talent spulberând în spuma spiritului tot complexul așezărilor sociale și politice și cultivând frenetic haosul propriu dictaturii oricărui minorității egoiste și inconștiente. Conducătorul firese al partidului național-țărănesc, retransat în acea protestatară tăcere nutrește o credință care este și credința noastră, credința în trăinicia principiilor partidului și în misiunea tinerei generații făuritoare de noi idealuri.

Frământările veacului trecut și ale primului pătrar al veacului acestuia, ne îndreptățesc să spunem ca și Mirabeau care trăia finalul unor adânci prefaceri sociale, că noi, tânăra generație nu avem vreme de gândit, dar în schimb avem o vastă provizie de idei. Voința noastră se declanșează sub semnul acțiunii, jaloanele societății de mâine fiind definitiv fixate.

Nu au ce căuta în arenă ființele fîrave în a căror conștiință indoiala sapă încet galerii adânci, epoca noastră, fiind o epocă de aspră luptă. Rezistența ambianței nu ne descurajează, ci din contră, cu cât piedicile sunt mai grele, cu atât entuziasmul crește. Să nu se creadă că suntem apologetii eroismului romantic, ai exaltării până la denaturare a personalității, ei ostașii devotați ai unui crez, luptătorii pătrunși de pasiunea lucidă a idealului lor, fiecare formând a parte conștientă din marea tot. În simfonia contemporană, fiecare executant, împrumutată calitățile și avântul dirijitorului, fiecare simte nevoia de a primi cu generozitate răsfrângerile armoniei ansamblului.

Am înțeles porunca șefului: prin acțiune să scoatem națiunea din marasm. Este întreg sensul democrației adevărate. Pornind dela cunoașterea exactă a realității

noastre etnice, vom continua lupta pentru desăvârșirea calităților națiunii noastre, integrând-o în marea familie a omenirii, alături de popoarele civilizate. Chezășia cea mai sigură a împlinirii unui ideal politic, rezidă în firea acestui ideal și în forța organizației, cum foarte bine a precizat dl Iuliu Maniu.

„Vreți ca Statul să fie puternic? Înfăptuiți principiile partidului. Să nu uitați că printre problemele mari ale Statului, să luptați pentru inaugurarea unei politici de echitate față de provincii.

Dar în afară de această datorie, doamnă, generația tânără, mai aveți și misiunea să fixați încontinuu ținte noi, nobile și realizate înaintea ochilor sufletești ai națiunii. Să fiți pătrunși de adevărul; că vai de nația care nu este în stare să tindă tot spre noi idealuri. E ca un organism care se mulțumește cu rezultatele obținute, intrând numaidecât pe povârnișul declinului. Problemele economice și sociale nu mai pot fi soluționate pe cărări vechi. Sunt necesare noi luminisuri și noi îndrumări pe care dvoastră trebuie să le arătați.

Omenirea a trecut epoca copilăriei, ea tinde spre perfecționare. Procesul de asociere numai poate rămâne, în epoca fraternității, care trebuie să cuprindă sufletului națiunii, la frontiera unei țări, mai ales în Europa Centrală și de Est. Fără legături între ele nu mai pot, vor succomba din cauza calamităților economice. De aceea mințile mari, caută noi idei de asociație. Așa s'a ajuns la ideea confederației europene. Dar până la putința realizării ei, trebuie realizată o confederație în Estul Europei, în care noi, România va trebui să avem un rol hotărâtor.

Noi avem norocul, că avem în fruntea țării, un Rege tânăr, care aparține generației noastre. L'am primit cu o insuficiență îndreptățită și suntem cu încredere că își va pleca urechea la inima poporului și va conduce nizuințele firești și sublime ale nației române. Calitățile distinse îl vor ajuta să facă acest lucru, iar noi trebuie să-i stăm în ajutor. Căci dacă Regele Carol I a făcut regalitatea și Regele Ferdinand a făcut unitatea națională, Regele Carol II să fie desăvârșitorul unirii naționale, prin împlinirea dreptății sociale și a introducerii țării românești în acea grandioasă alcătuire, a confederației statelor din Estul Europei, care va da posibilitatea înfloririi economice.

Un întreg program de guvernare, în care este încadrată disciplina politică a unui stat democratic și necesitățile momentului istoric, pe care generația Regelui Carol al II-lea are datorită să-l propage în conștiința masselor și să lupte pentru împlinirea lui. A sosit însă timpul suprem. Pentru a stăpâni evenimentele îndemmurile generoase ale sufletului, trebuie să se realizeze în fapte. Conștiința răspunderii, aceea forță mo-

(Urmare în pagina IV-a.)

Periscop economic

Conflictul chino-japonez a produs la bursele mondiale și îndeosebi la Paris un curent optimist, care se menține. Valorile sunt în urcare. Tendința de hausă se remarcă întâi de toate la efectele industriilor de război și industriei alimentare, la cereale, materii prime, uleiuri minerale, etc. În toată lumea se speculează posibilitatea unui război și șansele de câștig la furniturile probabile pentru acoperirea consumației crescând. Se spune că în Banat ar fi apărut comercianți japonezi pentru cumpărarea de cereale și vite cornute. **Pe deasupra prețul argintului a înregistrat la New-York cursul de 31 cts, tot în vederea intensificării exportului în Asia și Mexico. Se pare că acest conflict din extremul Orient va da impulsul pentru înviorarea economiei mondiale. Intre timp conferința dezarmării e în plin toi.**

AMERICA
„Inghetarea încrederii”, cum caracterizează Hoover actuala fază de deprimare, se menține dâră și până acum nici un leac n'a fost în stare să risipească blocurile de ghiță din jurul „insulei crizei”. Cele 2 miliarde dolari retrase de la băncile mici au produs o penurie de numerar adânc simțită. Față de aceste greutăți ale pieții financiare, guvernul american preconizează o politică care cu drept cuvânt se poate numi „Inflație dirijată”. Pe trei căi se încearcă prevenirea unei desvoltării catastrofale:

1. Prin crearea instituției de stat **Reconstruction Finance Corporation**, pentru care e vorba să se pună la dispoziție încercarea prevenirea unei desvoltări zitiie în phares 500 milioane dolari și 1½ miliarde în obligațiuni.

2. Prin lărgirea cercului efectelor rediscantabile la Federal Reservebanken, ce poate aduce cu sine o diminuare a calității portofoliului de cambii al acestor bănci.

3. Prin scăderea taxei de scont. Cum însă „inflația controlată” poartă în sine pericolul de a deveni „inflație necontrolată”, urmată de exodul aurului, băncile n'au nici o încredere în reușita acestei acțiuni. Căci stabilitatea oricărei monede este în definitiv o chestie de încredere internă și externă.

ANGLIA
Din Amsterdam se anunță că semnarea convenției dela Oslo, Suedia, Norvegia și Danemarca, au discutat la Geneva probleme valutare și posibilitățile unei convenții comerciale, monetare și eventuale de uniune vamală cu Marea Britanie. Înainte de conferința imperială dela Ottawa, care va avea loc în vară și unde se va discuta politica tarifară a imperiului, Marea Britanie nu va putea consimți la încheierea de noi convenții comerciale. În orice caz, ideea unei antante a schimbului ar da o importanță extraordinară lirei sterline ca măsurătoare monetară internațională și ar avea o influență puternică asupra țărilor, care mai tin la standardul aur. Si declarațiile lui Sir Basil Blakett subliniază ca înființarea unei monede internaționale va întîmpina dificultăți, în schimb s'ar putea crea un fel de monedă mondială bazată pe lira sterlină, care ar circula în imperiul britanic și țările nordice, a căror valută este deja legată de lira sterlină. Aflăm în ultimul moment că pactul economic dela Oslo este periclitat din cauza dificultăților pe care le face Danemarca.

FRANȚA
În cartea sa „Behend the scenes of the international finance” Paul Einzig, editorul revistei „Financial News”, face un fel de bilanț al războiului financiar francez.

Credit:
1. Germania a fost adusă într-o situație, în care stabilitatea ei economică depinde de bunăvoința Franței.
2. Uniunea vamală germano-austriacă a esuat.
3. Franța a câștigat controlul absolut asupra evoluției politice în statele succesorale ale fostei monarhii.
4. Italia este politiceste izolată; alianții ei au fost câștigate de Franța.

5. Anglia a ajuns într-o situație că este incapabilă să acorde ajutor altor țări în contra voinței Franței.

6. Statele Unite au renunțat în favoarea Franței la prerogativa de a lua inițiativa soluționării datoriilor de război și a problemei reparațiilor.

7. Franța a câștigat în sfera finanței internaționale o situație monopolistică, ca singura sursă pentru ajutorarea altora.

8. Parisul a devenit în prezent centrul principal al finanței internaționale.

Debit:
1. Franța a zdruncinat orice perspectivă de a mai primi plăți importante în contul reparațiilor.
2. Națiunea franceză va suferi în măsură crescândă repercusiunile crizei economice mondiale.
3. Mai curând sau mai târziu Franța va suferi pierderi de pe urma împrumuturilor cu caracter politic.

4. Franța a pierdut simpatia Angliei și a celorlalte popoare, care ar fi apărut-o contra oricărei atac german.

Franța și-a stabilizat moneda la o

cincime din valoarea inițială a francului. Prin această operațiune datoria ei internă de circa 270 miliarde franci s'a redus la 42 miliarde franci, cât este astăzi.

GERMANIA
Cheltuelile de război ale Germaniei au fost evaluate la peste 100 miliarde mărci aur. Astăzi datoria totală internă a Statului s'a redus, grație inflației, la 10,5 miliarde Reichsmark.

Situația creditelor acordate Germaniei după 28 Iulie 1931 este la 31 Noiembrie următoarea:

Milioane Reichsmark	
Statele Unite	1908
Anglia	1052
Elveția	953
Olanda	941
Franța	270
Celelalte țări	244
Total	5368

Aceste credite sunt scadente la 28 Februarie 1933.

După cercetările profesorului Dr. R. von Mises asupra mișcării populației germane, aceasta va atinge în anul 1945 cifra 68—70 milioane.

I. Martologu.

Pro Japonia

Se pare că destinul a dat imperiului insular al Niponului un rol cu mult mai important în istoria omenirii decât bănuim.

La 1905 — abia patru decenii după violarea, de către puterile europene, a izolării sale — Japonia a dat Rusiei fariste cea mai cumplită lovitură posibilă: a distrus mitul invincibilității Moscovei, încurajând astfel, în cele ce au urmat, procesul de desagregare a Statului rusec. Revoluția din același an a popoarelor baltice și simulacru de parlamentarism, inaugurat prin duma, au dus în mod fatal la desnodământul din 1917.

În războiul mondial, Japonia, formalmente beligerantă, a păstrat o atitudine de prudentă expectativă, limitându-se la ocuparea posesiunilor germane.

Iată însă că în prezent — momentul fiind scotit deosebit de prielnic din punct de vedere internațional — japonezii dau acțiunii lor militare în China o anvergură din cele mai mari. Se schitează în făptuirea unui imperiu, care, pe lângă importanța lui politică, asupra căreia vom insista, are un substrat eminent economic. Într'adevăr, în criza de astăzi, deschiderea unor noi debuseuri înseamnă activarea comerțului, micșorarea sau chiar înlăturarea șomajului, cu un cuvânt: înflorire. Ori, răsăritul asiatic este un imens teritoriu cu o industrie din cele mai primitive și condițiuni de producțiune cu mult inferioare celor din Japonia. Fertilitatea solului său este deasemenea foarte necesară unei metropole suprapopulate cum este aglomerația insulelor japoneze și a cărei preocupare de căpetenie e problema emigrărilor.

Din punct de vedere politic transformarea mării galbene într'un lac japonez este obiectivul firesc al politicii externe a Japoniei, fixată în testamentul politic atribuit fostului premier Tanaka. O țară insulară trebuie să caute să nu fie descoperită din toate părțile și să nu fie expusă, într'un moment dat, să i-se taie orice comunicație cu restul lumii. (Aceeșă considerațiune — mai mult de ordin militar — a făcut ca Anglia să se opună în 1830 înglobării Belgiei în regatul francez). De altfel, faptul, că cele două mari fluvii chineze: Hoang-ho și Iang-tse-kiang, se varsă în marea galbenă, atribuie coastei Pacificului o valoare militară și economică extrem de mare.

Dar nu aceste considerații imperiale, izvorite, de sigur, din necesitățile vitale ale poporului japonez, ne interesează aici, ci cu totul altceva. În linia politicii sale externe Japonia va ajunge în mod inevitabil, mai curând ori mai

târziu, într'un conflict deschis cu Sovietele. Sunt unii cari speră chiar că bolșevismul se va lichida pe câmpiile întinse dela Siberiei de Est. Un lucru însă este cert: ori Rusia asistă impasibilă la incubarea japonezilor pe coasta Pacificului și atunci prestigiul ei extern, dar mai ales cel intern, va fi știrbit, fapt, care nu poate rămâne fără urmări serioase pentru regimul bolșevic, ori ea intervine cu armata ei, pretinsă cea mai formidabilă de pe glob, și atunci vom avea posibilitatea de a cunoaște, în sfârșit, forța combativă a Sovietelor și, mai laes, reacțiunea curentelor antibolșevice din cuprinsul Uniunii roșii. Ambele ipoteze sunt deci deopotrivă de interesante și constituie, de sigur, în viața comunismului, o piatră de încercare din cele mai însemnate.

Deocamdată zările ne-au adus știrea, că Consiliul superior de război dela Moscova ar fi decis să imite tactica generalilor taristi dela 1812, adică să evite ciocniri armate și să lase imenselor distanțe — în Siberia incomparabil mai mari decât în Rusia occidentală — sarcina de a pulveriza forțele japoneze și de a le demoraliza. Această speranță ni se pare viciată din mai multe puncte de vedere: de o parte tehnica de război a evoluat prea mult dela 1812 încoace, pentru ca distanțele să producă efectul ce l-au avut atunci, iar pe de alta, pasivitatea ar avea consecința amintită mai sus, de a zdruncina prestigiul Sovietelor, prestigiu, indispensabil mai alse pentru menținerea ordinii și liniștii în interior.

Din acest punct de vedere deci, evenimentele din Orientul îndepărtat sunt deosebit de interesante și merită întreaga noastră atenție. Fără a face apologia procedeelor întrebuintate de Japonezi și, mai ales, fără a insista asupra raportului dintre acestea și tratatele în vigoare, menite să înlătore războiul ca mijloc de soluționare a conflictelor dintre State, trebuie să recunoaștem totuși că Imperiul soarelui răsare — prea puțin cunoscut la noi — este pe cale de a interveni în mod hotărâtor în evoluția omenirii și de a accelera procese, ce națiunile europene nu par, în prezent, capabile să realizeze.

Aurel Păcurariu.

Organizația financiară a Societății Națiunilor

Abia de câteva luni a apărut o voluminoasă lucrare a d-lui Dr. Romul Pop advocat, fost ajutor de primar al municipiului Oradea, sub titlul „**Bugetele comunale. Veniturile și cheltuelile comunale**”. Marele succes ce l-a avut cu acest studiu, atât în lumea științifică, cât și cea politică și administrativă, desigur este foarte bine meritat și justificat nu numai prin faptul că a scris primul studiu de acest fel din țara noastră, ci l-a întocmit în așa fel ca acela să fie cât se poate de perfect, utilizabil nu numai de specialiști ci și de contribuabili, magistrați, advocați, etc. Meritul d-sale a fost recunoscut și apreciat prin recenziile cele mai favorabile și elogioase și scrisori de felicitări primite dela conducătorii politici, fără considerare de partide.

Poate acest frumos succes l-a îndemnat că abia la câteva luni să scoată de sub tipar un nou studiu, de-astădată tratând un subiect cu caracter internațional, ca rezultat al studiilor și cercetărilor făcute de d-sa în vara anului trecut, cât a stat la Geneva.

Noua lucrare a d-lui Dr. Romul Pop intitulată: „**Organizarea financiară a Societății Națiunilor**”; tratează asemenea o chestiune de tot nouă, ce nu a format obiectul vre-unui studiu la noi.

Azi, când lumea întreagă urmărește cu mare atenție activitatea Societății Națiunilor, desigur este binevenită 'ncrederea d-lui Dr. Romul Pop, putând avea oricine o iconă clară, prin studierea acestei lucrări, asupra diferitelor sarcini impuse țărilor pentru menținerea Societății Națiunilor.

Autorul ne arată la început diferitele faze prin cari a trecut organizarea, din punct de vedere financiar, a Societății Națiunilor, lucrările pentru întocmirea regulamentului finanțelor, felul cum se întocmește bugetul, cheltuelile și repartizarea lor pe diferitele State, membre a Societății Națiunilor.

Putem constata din aceasta lucrare că cheltuelile anuale ale Societății Națiunilor se ridică la suma de 23 milioane franci aur, adică cea 760 milioane lei. Din acestea Bugetul Secretariatului (care cuprinde și cheltuelile sesiunilor consiliului S. N., cheltuelile organizațiilor tehnice, ale comisiunilor consultative, etc.) este de cea 400 milioane lei, bugetul Biroului Internațional al Muncii cea 292 milioane lei, iar bugetul Curtii permanente de Justiție internațională cea 66 milioane lei.

În ce privește repartizarea acestor cheltueli pe diferitele state, autorul indică unitățile ce trebuie fiecare stat să suporte. Anume întreaga sumă bugetară se împarte în 1015 unități și statele după importanța, bogăția, întinderea lor, suportă cota-parte de unități. Astfel asupra țării noastre sunt repartizate 22 unități adică cea 16 milioane lei anual.

Prin bogatul material documentar ce ni-l prezintă dl Dr. Romul Pop în acest nou studiu al său, aduce o contribuție foarte utilă și importantă pentru cunoașterea organizării interne a Societății Națiunilor.

Suntem siguri că și prin acest studiu va avea un succes foarte remarcabil, dând dovadă că pe lângă multele preocupări d ordin profesional ce le are, își utilizează timpul cât se poate de bine și util.

Apreciind importanța lucrării, claritatea și precizia cum este scrisă, o recomandăm călduros tuturor, felicitând în același timp pe autor.

A. Barna.

Intellectualii sunt în marea lor majoritate pasivi, egoiști și sceptici. Cu ei nu se pot face experiențe sociale aspre, în schimb, orice reformator social, poate trece peste veleitățile lor dacă interesul-maselor cere acest lucru.

Tehnica înlățește rolul istoric al nivelării sociale în muncă, apropiind pe „marii nespălați” ai uzinelor de micii delicați ai spiritului. Nivelarea în condițiile de muncă și cele elementare de trai, formează chiagul frământărilor actuale. Epoca contemporană nu ține în seama postulatele ei de spaima cerebrărilor.

Economie dirijată - Economie financiară - Capitalism

(m) În războiul de concepții, de idei și soluții pentru cea mai corespunzătoare organizare politică, economică și socială a omenirii, ne cade bine să auzim câteodată și părerea practicienilor experimentați. Este o adevărată desfătare sufletească în această eră de supraproducție teoretică și abstractizantă să ascuți și glasul reconfortant al realității, lipsiți de savantlăcul pur speculativ, de spiritul și mentalitatea zgârâe-nori, cari caracterizează timpurile de astăzi.

Comunicările VES publică în No. 5 din Octombrie 1931 un articol, cu titlul de mai sus, de H. Moeller Köln, o eminentă personalitate din industria electro-tehnică, ale cărui gânduri și fel de expunere au efectul unui calmant și în același timp regenerator. Vom spiciu părțile esențiale.

Convorbirile cu o mare parte a tinerilor noștri intelectuali asupra economiei și capitalismului nu sunt totdeauna îmbucurătoare.

Criticarea nefondată a capitalismului, profeții sumbre asupra prăbușirii iminente a acestuia, opinii grandilocvente și imagini nebuloase asupra economiei dirijate (Planwirtschaft) sunt bagaje și echipament insuficiente pentru reformatorii economiei. În toate timpurile a existat economie dirijată. Plănuirea și economia sunt noțiuni inseparabile. Și economia financiară este foarte bătrână. Abia dezvoltarea tehnică din secolul al 19-lea a descătușat toate lanțurile și a creat importanța economiei financiare.

Alianța dintre tehnică și capitalism a făcut posibile realizările economice într-o măsură necunoscută până atunci în istoria omenirii. Marx și Engels au recunoscut acest fapt. Evul mediu cunoaște încă comerțul în compensație, schimbul de mărfuri — economia fără monedă — a jucat atunci un rol destul de important. Omul de astăzi lipsit de bani este copleșit neajutorat. Procesul tehnic — economie extrem de complicat — face comunicarea între oameni fără mijlocul de Abia prezența banului face posibilă schimb moneda, cu desăvârșire imposibile. nerea în mișcare a agregatului economiei și circulației. Interdependența economică nu permite Germaniei abandonarea bazelor monetare internaționale a etalonului aur. Orice propunere de înmulțire arbitrară a mijloacelor de plată, în orice haină ar fi îmbrăcată, înseamnă inflație. Autorul cercetează apoi cauzele crizei economice, arătând că războiul a fost începutul tuturor relelor, a venit apoi criza de incredere, războiul comercial și vamal, capitalismul s'a refugiat, în locurile unde credea că găsește nu rentabilitate, ci siguranță mai mare. Astfel banul lubrefiantul economiei mondiale, s'a concentrat în puține locuri sigure, unde zace neutilizat și nefructificat, așteptând revenirea increderei. Fără încrederea popoarelor nu poate funcționa nici un fel de economie mondială.

Dață numai capitalismul ar fi vinovat, de starea actuală catastrofa s'ar fi produs mai de mult. Nu în sistem trebuie căutate greșelile. Este o mare eroare a se crede, că vre-o reformă economică ar putea înlătura actualele perturbări, chiar dacă în toate țările ar exista cea mai ideală economie dirijată. Atăta vreme, cât singuraticile state sunt nevoite să aibă relațiuni financiare și ele se trag de păr, întreg sistemul va fi turburat. Ideala tuturor admiratorilor economiei dirijate burocratice, Rusia, face la fel ca și toate celelalte state capitaliste, pentru pregătirea cauzelor turburărilor. Se înarmează, face propagandă politică periculoasă, etc.

Economile bine conduse se bucură de dobânzi mici și viceversa. Lipsa de încredere, nesiguranța și sarcinile prea mari condiționează urcarea procentului. Economia cu banul însemnează a-l utiliza în așa fel, ca să rămână pentru creditor o rentă. Cine dispune de mijloace proprii suficiente, poate renunța la rentă și întrebuința banul pentru necesități care nu sunt chiar vitale. Am întrebuințat noi creditele în mod economic și club-

zuit? Nici un cunoscător nu poate răspunde afirmativ. Grandioasele hale de târguri de mostre fără cumpărători, porțiunile calculate pentru o creștere fantastică a populației, parcuri de joc și peluze pentru generațiile viitoare, universități nouă pentru instruirea intelectualilor fără posibilitate de utilizare, uzine comunale care fac „Misswirtschaft“, stadioane, a căror pompă le face de neîntrebuințat pentru scopurile inițiale, etc., toate sunt investițiuni nerentabile de capital, care nu pot asigura serviciul de dobânzi al creditelor scumpe și renta capitalului economisit. Totuși lumea se topește de dragul economiei pragmatice. Atacă cazul Nordwolle, Karstadt, Wiking, spunând că aci este vorba de o risipă revoluționară a avuției naționale. Tot contribuabilii și acționarii plătesc greșelile conducătorilor. Iresponsabilitatea face apoi educația risipei bănești. Oricine, care manipulează mijloacele încredințate de națiune, să răspundă cu capul și gulerul, cu postul și demnitatea. Intreprinderile mici și mijlocii, au rămas singurele reprezentante veritabile ale vechiului capitalism. Ele răspund pentru mersul afacerilor cu întreaga lor avere și dacă nu reușesc a se impune conducătorii ajung cerșetori. Lozinca „ocrotire celui slab“ a slăbit simțul de răspundere; ordonanțele de nivelare sunt un fel de subvenție dată celor incapabili, în detrimentul creditorilor și liferanților. Antreprenorii au colaborat cu parlamentul în mod ideal de pragmatic și le-a reușit să imobilizeze câteva miliarde. Tocmai aceia, cari se topeșc de dragul economiei dirijate și se entuziasmează pentru intervenționismul de stat n'au putut dovedi nici viabilitatea sistemului, nici capacitatea lor.

Exemplul luminător pentru prietenii economiei dirijate de toate nuanțele este Rusia. dar aci șchiopătează toate comparațiile. Acolo, unde Rusia se străduiește fierbinte să realizeze industrializarea programatică, la noi totul este terminat de mult și abia mai există ceva de plănuit. Energia electrică, distribuția gazului, minele de cărbuni, industriile de bază, fabricarea azotului, calului, etc. sunt concentrate în câteva societăți mari și puternice, regii mixte, syndicate, concerne, trusturi, așa că există posibilitatea controlării producției în sensul economiei ce acoperă exclusiv necesitățile (Bedarfsdeckungswirtschaft). Economia agrară nu este aptă pentru gospodăria dirijată. Prin concentrarea miciei proprietăți, prin abnegația din partea agriculturului, care nu trebuie să cunoască nici tarif de salarii, nici zi de 8 ore și prin investiții enorme s'ar putea mări productivitatea, s'ar crea o trecătoare prosperitate inflaționistă, dar în cele din urmă, ar sucomba sub povara datorțiilor sale.

Ce mai rămâne pentru economia dirijată este domeniul vast al produselor finalizate, și tocmai acesta este cu desăvârșire neapt.

Varietatea infinită, necesitățile vecinic schimbătoare, provocate de progresul tehnic, schimbările de structură în unele țări, de modă, etc., fac o reglementare centrală greoaie, irealizabilă. Aci nu poate fi adusă ca exemplu nici Rusia, care a înregistrat numai eșecuri. Scurt, în ce constă diferența propriu zisă între capitalismul criticat și idealul economiei dirijate, preaslăvit de către literații noștri, cari fac economie națională?

Se spune că economia dirijată este economia acoperirii necesităților, și capitalismul economia profitului. După această constatare economia capitalistă nu lucrează pentru satisfacerea necesităților. Cu bunul produs se poate deci realiza un profit fără ca să existe cineva care să consume sau să aibă necesități. Orice producție de bunuri trebuie să acopere o necesitate, căci altfel încetează foarte repede dela sine.

În economia cu profit (Profitwirtschaft) națiunea încredințează economiștilor un capital cu scopul de a realiza pe lângă speșele cele mai mici, utiliz-

cel mai mare. Ea este dispusă să acorde mandatarului, atunci când s'a realizat un efect mai mare decât cel mediu, participarea la beneficii, adică *dă un fel de premiu de eficiență.*

Față de aceasta, economia dirijată, care lucrează exact ca și capitalismul pentru acoperirea necesităților, este condusă de biurocrație, care nu primește premii de producție, dar nici nu realizează decât efecte submediocre.

Stau deci față în față.

Economia capitalistă și Economia burocratică.

Prima este condusă de inteligenți, a doua de intelectuali. În economia burocratică ne-au întrecut Rușii, din motivul ciudat, la prima vedere, că ei au mai puțin intelectuali. Rusia face export cu prețuri de dumping, în detrimentul standardului vieții masselor. Numai puterea de suferință a unui popor neintelectual face posibil acest lucru. Cu muncitori chinezi s'ar putea obține probabil rezultate și mai uimitoare. Dacă poporul german ar fi tratat la fel, s'ar revolta foarte repede contra stăpânilor. Intelectualul este sceptic, plin de ezitări, cu mult prea material-egoistic, ca să se însuflețească și să sufere pentru o idee timp mai îndelungat. Școlile, radiofonia și viața citadină va crește după un timp oarecare suficienți intelectuali și atunci va fi sosit sfârșitul actualelor metode de guvernământ.

Să nu uităm un lucru: intelectulul nu are prea mult comun cu inteligența. Inteligența este un dar al naturii și din orice om se poate forma un intelectual.

Este posibil ca progresul tehnic să ajungă așa de departe, încât o mare parte a producției de bunuri va fi dirijată numai de mașini, deocamdată însă suntem foarte departe de această stare. Pentru frontul propriu zis al producției, cu operațiuni care murdăresc mâinile, intelectualii sunt foarte puțin apți.

Cea mai cruntă lipsă de muncă programatică o întâlnim la guvernul nostru. Supraevaluarea instrucției școlare și promovarea exagerată a acesteia în toate domeniile, ne-au adus acolo, că nu mai putem utiliza pe absolvenți în conformitate cu capacitatea și pregătirea lor. Adică, ca ei să fie mulțumiți cu soarta lor și capitalul, investit de către Națiune în educația acestor indivizi, să rențeze.

Sustinătorii economiei dirijate au avut timp supra-abondent pentru a-și dovedi arta. Deja și economia cu profit a capitalismului a fost, în bună parte, condusă de biurocrație în apele unei economii programatice prost dirijată.

În Germania avem un bastard execrabil, cu însușirile proaste ale ambelor, caracterizate prin lipsa de răspundere și tendința tuturor de a fi întreținuți de către Stat. Este deci nevoe ca economia profitului, de rassă, să fie reintronată, și ca „profitmacherii“ să fie animați la eficiență și rezultate strașnice.

Profitul se va scurge delă sine în buzunarele Națiunii și nimeni nu trebuie să ducă frică că pentru dânsul nu va mai rămâne o doză suficientă. Tehnica noastră modernă are o capacitate enormă, iar noi avem încă suficiente brațe dornice de muncă, pentru a îngriji de toată lumea. Economia care produce profit poate suporta sarcini sociale, în vreme ce una care lucrează în nenumărate locuri cu pierderi, va fi incapabilă să contribuie pentru corpul social.

Afară de aceea, dispunem de o muncitorime bine organizată și instruită, care va ști să se apere, atunci când se va încerca să i se taie curea.

Când unii, a căror destinație este să producă profit, vor inclina spre o consumație prea mare pentru dânsii și familiile lor, va interveni fiscalul „Profitmacherii“ adevărați n'au timp să consume, ei trebuie să lucreze neîncetat, și nici nu pot lua cu dânsii nimic în lumea cealaltă, unde bunurile pământesti nu au nici o valoare.

Imperialismul economic

(L'impérialisme économique et les relations internationales pendant le dernier demi-siècle)

— 1870—1920 —

Este titlul unui volum de 316 pagini, editat de librăria Armand Colin, Paris în 1923, cuprinzând o serie de conferințe ținute de d-l prof. Achille Vialate, la „Institutul de științe politice“ — Institute of Politics — înființat în 1921 la Williamstown, Statele Unite. O scurtă expunere a ideliilor principale ce se desprind din aceste conferințe nu credem a fi lipsită de interes.

Eminentul economist francez după ce expune progresele tehnice realizate în decursul celei de a doua jumătăți a sec. XIX, trece și ne arată politica de industrializare și expansiune a marilor puteri. Anglia e prima care apucă pe drumul industrializării și lasă în privința aceasta cu mult înapoi pe celelalte țări.

Ceace a contribuit la acest avans al său asupra celorlalte, este pe de o parte faptul că cele mai multe descoperiri din sec. XVIII s'au făcut la ea, iar pe de altă parte, e avantajul ce i-l procură zăcămintele de cărbuni. Industrializarea aduce cu sine imperialismul economic, manifestat prin expansiunea colonială.

Însă nici celelalte țări nu întârzie prea mult pe calea industrializării. Două din ele sunt pe urmele Angliei și anume Franța și Germania. Prima, mai puțin favorizată din punct de vedere al cărbunelui, se consacră industriei de transformare, de lux și semi-lux. Germania, dotată cu hulla și fier în abundență, găsește în aceasta o bază temelnică, pentru edificarea unei industrii metalurgice puternice. Dar până când Franța la începutul celei de a doua jumătăți a sec. XIX, posedă deja un imperiu colonial destul de vast, Germania, de abia în penultima decadă a acestui secol se gândește să adopte o politică colonială.

Obstacolul ce i se punea în cale, era însă că cea mai mare parte din teritoriile susceptibile de colonii erau deja ocupate de celelalte mari puteri. Reușește totuși să obțină Camerun și Togo, deasemenea cumpără dela Spanioli arhipelagul Carolinelor și al Marianelor. Cu acestea însă e prea puțin satisfăcută și și îndreaptă încontinuu privirile spre Balcani și Europa Centrală, unde speră să realizeze o puternică Uniune vamală, în care, bine înțeles, ea ar avea preponderența.

Cu secolul al XX-lea intră în scena internațională și Statele Unite. În tot decursul sec. al XIX-lea ele au fost absorbite de exploatarea propriilor bogății, pentru care se simțea mereu nevoia de brațe de muncă, manifestată de altfel printr'o imigrație continuă. Supra-industrializarea ce a urmat acestei perioade, a adus după sine ideea unei expansiuni teritoriale. În felul acesta anexează Havai, Filipinele și Antilele.

Nici extremul orient n'a rămas în afara preocupărilor marilor puteri. Interesele aci erau foarte multiple. Anglia, Franța, Rusia, Statele Unite și Germania, iar în cele din urmă și Japonia își disputau care mai de care drepturi asupra diverselor porțiuni din teritoriul chinez.

Dar ar fi eronat dacă am spune că sfârșitul sec. al XIX-lea și începutul celui de al XX-lea nu se caracterizează decât printr'un imperialism economic, rezultat al unui puternic și strâmt naționalism. Din potrivă vedem ivindu-se diferite convenții internaționale pentru protecția unor interese de caracter quasi-universal, ca cea care proclamă principiul libertății de navigație pe fluviile internaționale, apoi diversele Uniuni: postală, telegrafică, etc.

Războiul mondial, prin universalitatea și consecințele lui, distruge întregul organism social. Deși el este expresia celui mai clasic imperialism economic, totuși în timpul lui putem observa un solidarism economic foarte pronunțat de ambele tabere beligerante. Pe de o parte diferitele comitete inter-aliate,

iar pe de alta Comitetele de aprovizionare la Puterile Centrale, sunt dovada afirmatiuni noastre.

Aceiași antagonism între internaționalismul și naționalismul economic îl găsim și în epoca post-belică. Primul e caracterizat de așa numitele „ententes industrielles“ de caracter din ce în ce mai cosmopolit, în care se reunesc marile întreprinderi de aceeași natură, aparținătoare diverselor naționalități. Cel de al doilea îl deducem din faptul că fiecare națiune vrea să fie cât mai puțin dependentă de celelalte, și aceasta mai cu seamă în ce privește industriile considerate ca fundamentale în caz de război. V. C.

Discursul Dnului Iuliu Maniu

(Urmare din pag. I-a)

rală care ne impune datoria apropierei de nevoile națiunii nu mai îngăduie așteptarea. Fiecare ostaș credincios idealului comun trebuie să-și înțeleagă menirea. Scadența împlinirii adevărilor profesate de conducătorii noștri și încheiate armonice în discursul dnului Iuliu Maniu ținut la Bădăcin, nu mai permite temporizarea.

Toate întâmplările care au punctat spațiul politic al României dela venirea la cârmă a actualului guvern până astăzi, justifică pe deplin atitudinea avută până acum și arată până la evidență că interesele partidului național-tărănesc coincid cu interesele țării, acest mare partid fiind singurul care a militat tranșant și susținut cu îndârjire ideea de partid, instrumentul firesc de guvernare într-o ordine sincer democratică.

Faza experiențelor de încercare a trecut pentru toată lumea. Perpetuarea stărilor anormale de lucruri care-și deapănă silă firul în jurul nostru, ne-ar putea situa împotriva calculului și prevederilor într-o lume a cărei venire ar însemna rușinea bruscă și catastrofică cu trecutul, ar împiedica procesul de consolidare a unității Statului român și unitatea sufletească a tuturor Românilor atât de mult trâmbșată.

Comandamentele etnice și etice trec peste abilitățile diplomatice și credem că pot sfărâma plasa de păianjen a intrigilor mărunte, a acelor socoteli meschine a căror practică îndelungată desguștă și revoltă.

Desigur că determinantele exterioare voinței noastre, condițiile obiective înlăuntrul cărora se desfășoară acțiunea politică își urmează cursul. Dar nu suntem atât de sceptici încât se ne lăsăm la voia întâmplării și să refuzăm orice rol acțiunii noastre conștiente, voinței noastre de guvernare. Tradiția politică instaurată de noi și-a avut rosturile ei bine definite, ea reprezentând sintetic noua structură a Statului român, în a cărui plămădă, întră ea elemente hotărâtoare aspirațiile tuturor provinciilor unite cu patria mamă. Persoanele singuratică pot formula orice fel de obiecțiuni critice privitoare la regimul democratic, dar judecățile lor nu pot angaja națiunea pe căi necunoscute. Esteții vieții publice poate să-și toarne indignarea și oboseala născută din huzur în magnifice operă de artă, pot să construiască cu închipuirea lor împintentă oaze de liniște perpetuă și de splendidă izolare, pot să îndemne la luptă sau la resemnare, noi însă avem obligațiunea să ne mișcăm în lumea concretă surprinzându-i aspirațiile în continuă prefacere.

Lumea noastră, este lumea masselor. Nu cunoaștem în ordine politică decât interesele lor. Pentru micii și parafumații dușmani ai poporului sunt deschise ușile academiilor. În incinta „venerabilei“ instituții de cultură națională discuțiile academice, n'au aici o limită.

Pentru aceste considerente, noi chemăriștii, ostași credincioși ai partidului național-tărănesc și devotați apărători ai intereselor permanente ale țării suntem gata de luptă, și așteptăm cu legitimă înfrigurare revenirea la conducerea partidului, a dnului Iuliu Maniu.

Acesta este corolarul îndemnelor formulate în discursul dela Bădăcin pe care ni le însușim și suntem gata să le executăm fără șovăire.

Criza Politică

Un singur remediu: Consultarea masselor în alegeri libere

Regimul democratic parlamentar are un avantaj incontestabil: de către conducătorii statelor democratice se găsesc în situații greu de învins, acest sistem social-politic permite efectuarea unor sondajii în masele populare, care oricât de superficiale și defectuoase ar fi atât sub raport tehnic, cât și sub raport etico-politic, totuși îngăduie judecării noastre, a trage anumite concluzii practice privitoare la valoarea principiilor noastre politice în general cât și a soluțiilor concrete impuse de circumstanță. Dar nu numai atât. Se verifică raportul de forțe al partidelor politice în luptă, verificare cu atât mai necesară cu cât fiecare partid politic este inclinat să-și supra-evalueze coeficientul forței sale, formulând pretențiuni care depășesc capacitatea sa reală. Să nu se creadă că judecăm valoarea unui partid numai după coeficientul aderențelor populare, căci se întâmplă uneori ca puternice mișcări de mase să nu dea în mod necesar naștere unor puterice personalități politice; după cum iarăși se poate întâmpla, ca sub presiunea forțelor sociale în plină frământare, să se nască personalități politice menite să infăptuiască istoria, să jaloneze etapele de evoluție ale unei colectivități. Este cert însă, că un partid politic pe lângă capacitatea sa tehnică, adică pe lângă cunoașterea artei guvernării și mecanismului vieții sociale, economice și de Stat, trebuie să întrunească sufragiul popular dovedind printr'un aspru examen în fața obștei, că programul său de acțiune viitoare îmbracă complect aspirațiile ei legitime. În împrejurările grele, instinctul masselor poate găsi mai ușor calea cea adevărată, decât micile soboruri de înțelepți ticluitori de formule savante, care în majoritatea cazurilor sunt simple construcții abstracte, elaborări mintale suficiente pentru a capta conștiința setoasă de orice soi de cunoaștere, a adolescenților universitari, dar care nu se pot fixa concret în ambianța socială.

În această situație se află astăzi guvernul. Venind la cârmă, în teneiul unei concepții, care urmărea ruperea cu tradiția politică, n'a găsit de cuviință în momentul când s'a prezentat în fața corpului electoral, să-și afirme răspicat un program precis de guvernare, socotind acest procedeu perimat.

Guvernul Iorga—Argetoianu s'a prezentat în trecutele alegeri generale în primul rând ca exponent al forței, întrebându-l din belșug și în al doilea rând ca un guvern de „gospodari“. „Tehnicianii“ și-au închipuit statul ca o vastă societate anonimă, ale cărei afaceri vor merge de minune, din clipa instalării lor la conducere. Dl Iorga, dimpreună cu majoritatea miniștrilor săi au nutrit această strămtă concepție gospodărească despre guvernare. Nu credem că dl Argetoianu să fi avut aceiași concepție. Lipsa unui program îndelung elaborat verificat prin guvernare și contactul cu masele, s'a resimțit din primele zile ale acestei guvernări.

Toate actele guvernului Iorga—Argetoianu poartă pecetia unui empirism miop și agresiv, fiecare năzbătie răsărită în scăfărdia oricărei excelente tinzând să ia în ființă în forma vreunei dispoziții ministeriale năstrușnice sau a vreunui proiect de lege votat pe furis, cu un număr de 10—15 deputați adormiți de atâta efort cerebral.

Astăzi ne găsim în fața unor grave probleme de politică externă și internă.

Cu un guvern care s'a născut ca o provocare adresată partidelor politice, cu credința că treburile publice vor intra în făgașul lor normal prin simplul fapt al încălcării postulatelor democratice nu se pot soluționa probleme care privesc pacea lumii și pun în joc interesele vitale ale Statului român.

Dezarmarea, confederația popoarelor dunărene, atitudinea față de sovietele de care se leagă nu numai chestia Basa-

rabiei dar însăși securitatea noastră la granița de răsărit, revizuirea tratatelor de pace pusă astăzi net de adversarii statutului politic și juridic al Europei fixat prin aceste tratate, iar în politica internă: anarhizarea spiritelor datorită mizeriei, profunda criză morală care bântuie toate straturile sociale, criza economică ajunsă la paroxism, criza financiară soldată cu impresionante deficite bugetare și cu foamăa slujbașilor ajunși la sapă de lemn, șomajul care raportat la situația noastră, de țară agricolă de mică și mijlocie proprietate a luat proporții îngrijorătoare toate aceste probleme, nu pot fi soluționate de un guvern care nu are sentimentul țării, având totdeauna împotriva sa toate partidele politice, chiar și pe liberali care au guvernat o bună bucată de vreme alături de dânsul. Cum soluționează guvernul Iorga—Argetoianu șomajul: „vom vedea, vom lua măsuri în limita posibilităților, ne place să credem că n'avem șomeuri în măsură pe care o afirmă partidele de opoziție“ sunt aserțiuni de-o ușurință copilărească cu care dl Nicolae Iorga își amuză adversarii.

În chestia datoriei țărănești: conversiunea la această expropriere de capital mobil se adaugă „un impozit pe capitalul mobil și imobil“ necesar finanțării operației de conversiune. Guvernul ignorează complet realitățile economice ale țării. Fiecare regiune, reacționează față de proiectul conversiunii atât de mult moșit, cu întreagă configurația intereselor sale economice și financiare.

Noua formulă a impozitului pe capital a mărit haosul, făcând impresia că guvernul și-a pierdut busola, intrând pe linia absurdului, numai pentru a-și prelungi agonia. În aceasta atmosferă

de nesigurantă și mizerie, s'a deschis criza de guvern. Evenimentele se precipită mai ales dela venirea în țară dlui Titulescu. Se vorbește insistent de un guvern de concentrare sub prezidenția d-sale. Socotim că această soluție este prematură. Nu se poate vorbi de natura unui guvern, corespondentor circumstanțelor, atâta vreme cât durează actualul parlament, care întrunește ostilitatea tuturor partidelor politice afară de vre-o ligă minoră sau două.

Premiza viitorului guvern, care poate fi de concentrare națională, de coaliție restrânsă sau de partid, o formează alegerile generale, libere. Guvernul actual, în loc să-și consume înțelepciunea cu rezolvarea diverselor probleme de stat, ar putea mai bine elabora, cu concursul tuturor partidelor politice un proiect de lege electorală, ar face să se voteze acest proiect și pe urmă să plece pur și simplu.

Monarhul ar fi pus atunci în situațiunea de a pune capăt odată pentru totdeauna desmătlui politic desfășurat cu întreg apangiul de țigănie orientală, pe chestia coroanei în ultima vreme, mai ales din partea aceluia care nu mai au decât trecut și pentru care viitorul nu mai rezervă nici o surpriză „plăcută“. Arbitrarea constituțională a unor apropiate alegeri generale, ar pune partidele politice în fața celor doi factori constituționali sau mai exact a celor două constante ale vieții noastre publice: Regele și poporul. Supralicitarea „sentimentelor sfinte“ față de coroană și discuțiile penibile în jurul acestei chestiuni ar încetat dintr'odată. Trebuie găsită formulă tehnică cea mai potrivită, care să nu altereze câtuși de puțin libera expresiune voinței colective. Observator

Sus Minervam!

„Sus Minervam!“ Acesta este un adagiu proverbial, care circula deja pe timpurile lui Cicero, ce-i drept puțin cam drastic. El sună complect: „Sus Minervam docet!“, adică scroafa dăscălește pe Minerva. Minerva se știe, era zeita înțelepciunii și rațiunii-calități cu care nu prea este dotat părosul rămător. De aceea apostrofează șvabul o prostie deosebit de mare cu adjectivul „saudumm“. Acest dicton se întrebuița în Roma, când un mărginit se opunea unui om deștept, sau un om, care nu avea nici idee de un lucru lua față de un încercat cunoscător poza de „știutor mai bine“ (Besserwisser). Atunci primea dușul meritat: „Sus Minervam!“ Aceasta nu sună tocmai politicos, dar nimic nu scoate așa din sărite, și chiar pe oamenii calmi, ca ignoranța și semidoctia ce vrea să se ridice peste știința și cunoștințele încercate. Și de câte ori nu se întâmplă acest lucru!

Sus Minervam! Câți critici ai economiei private, câte atacuri la adresa antreprenorilor nu merită această dură caracterizare! Câte confuzii grosolane, contradicții interne și perversități scandaloase nu întâlnim zilnic și vedem acum ignoranța erasă și prostia se urcă adesea pe calul cel mare. Într-o țară, în care fără autorizație nimeni nu are dreptul să curețe măcar un cos, nu este nevoie de certificat de capacitate pentru a face pe judecătorul economiei a-i reproșa incapacitate și eșec și a o ține responsabilă pentru orice și toate.

Motivele nu mai au nici o importanță critica și chelălăitul au ajuns să fie în sine scop, un fel de „drept al obișnuinței“.

De 13 ani economia este inundată de prostia răutăcioasă și lozincele nebune, debitate cu găleata din partea aceluia, care se pricepe la conducerea unei afaceri cum se pricepe vaca la cântul din flaut. Sus Minervam! Nu trebuie să ne mirăm, dacă o economie politică ajunge să termine în mocirlă, pentru că în loc

să fie condusă de Minerva, zeita înțelepciunii și științei, este influențată în mod decisiv de oameni, cărora le lipsește experiența și cunoștințele necesare și cari privesc totul din perspectiva de broască a efectului agitației.

Așa a ajuns economie să fie de ani de zile locul de descărcare pentru peccat de numeroasele peccate de inferioarele secrețiuni cerebrale ale diletanților ambițioși. Dar vai de capul ei când se împotrivesc descărcării acestui gunoiul Cricicasterii nemiloși ai economiei au bățături al dracului de sensibile și strigă: „Zeter und Mordio“ numai dacă arăți cu degetul în acea direcție. Ei se simt în așa măsură judecători chemați, încât dacă victimele criticii lor îndrănesc numai să crănească, în loc să se supună, aceasta este considerată de dânsii ca les-majestate. Pe lângă aceasta dânsii se ascund de obicei în dosul „poporului muncitor“.

Mulți muncitori s'au săturat de a fi induși în eroare și prostii de niște așa ziși conducători, cari sunt mai mult limoșă și plămâni decât frunte și creier. Sus Minervam!

(Deutsche Bergwerkszeitung, 23/I 1932.

Spitama).

Gea mai plăcută surpriză o formează în fiecare an

Balul Chemării

care are loc la 27 Februarie în saloanele restaurantului Nev-Jork